

A 1612/miljö

Tekijä(t):
Steen Gade (SF)

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Dnro 13-00373-1

Jäsenehdotus Pohjoismaista teollisuusmaiden ja kehitys- maiden välisenä sillanrakentajana kansainvä- lisissä ilmastoneuvotteluissa

Ilmastohaasteessa on pohjimmiltaan kysymys siitä, että vältetään luonnonjärjestelmiin ja ihmisten olosuhteisiin kohdistuvia erittäin haitallisia muutoksia kaikissa maissa.

Meneillään olevien ilmastoneuvottelujen tavoitteena on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu kahteen celsiusasteeseen. Nykyisillä kansallisilla suunnitelmilla (jos ne toteutetaan) onnistuttaisiin parhaassa tapauksessa turvaamaan, että nousu ei ylitä 3,6 astetta. Toisin sanoen olemme edelleen kaukana kahden asteen tavoitteesta, ja aika on kulumassa loppuun. Maapallon tiimalasissa on siis hiekka käymässä vähiin, jos halutaan välttää vaarallisilta muutoksilta maapallon ilmastossa.

Pohjoismaat aiheuttavat murto-osan maailman päästöistä. EU:kin aiheuttaa vain 11 prosenttia maailman kasvihuonekaasupäästöistä, ja osuus on laskussa. Kaikkien maiden on osallistuttava ratkaisun aikaansaamiseksi. Pohjoismaiden ilmastopolitiikan tärkeimpänä tavoitteena onkin saada muu maailma sitoutumaan kansainväliseen sopimukseen, jolla voidaan pysäyttää vaaralliset muutokset maapallon ilmastossa. Pohjoismaat voivat näyttää, mikä on mahdollista, viitoittaa tietä ja tarttua kaikkiin niihin toimiin, jotka ovat mahdollisia ilman kansainvälistä sopimusta. Pohjoismaat voivat myös ottaa erityisen roolin sillanrakentajana teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välillä.

Suurena esteenä ilmastoneuvotteluissa ovat teollisuusmaiden ja kehitysmaiden toisistaan poikkeavat odotukset kehitysmaissa toteutettavien ilmastotoimien rahoituksesta. Tämä kävi selvästi ilmi myös edellisessä ilmastokokouksessa Puolassa. Kööpenhaminassa vuonna 2009 järjestetyssä COP15-kokouksessa päätettiin, että vuonna 2020 työhön käytettäisiin 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa. Päätöksen seurantana on nyt perustettu *Green Climate Fund* -ilmastorahasto¹ (GCF). On epäselvää,

¹ <http://gcfund.net/home.html>

mistä nämä 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria saadaan rahaston toimintaan. Monet teollisuusmaat ehdottavat, että varat tulisivat pääosin yksityisiltä tahoilta, kun taas kehitysmaat painostavat saadakseen suoria tukia teollisuusmaiden hallituksilta.

Ellei asiasta päästä yhteisymmärrykseen, vaarana on, että tavoite sopimuksen hyväksymisestä vuonna 2015 ei toteudu.

Kaikilla Pohjoismailla on kansainvälisesti suhteellisen vahva asema kehitysavussa ja maat ovat tämän ansiosta laajalti arvostettuja. Pieninä maina Pohjoismaita ei myöskään epäillä geopolittisten tavoitteiden ajamisesta. Yhdessä Pohjoismaiden voimat moninkertaistuisivat. Tätä etulyöntiasemaa on syytä hyödyntää vihreän ilmastorahaston (GCF) edellytysten parantamiseksi, ja sen myötä ilmastopimuksen saavuttamiseksi vuonna 2015. Pohjoismaiden tulee sekä tehdä selkeä päätös omasta osallistumisestaan rahastoon että painostaa muita teollisuusmaita, erityisesti EU:n sisällä, toimimaan samoin.

Pohjoismaiden tulee myös hyödyntää yhteistä etulyöntiasemaansa edistääkseen teollisuusmaiden ja kehitysmaiden vuoropuhelua tarvittavista toimista kahden asteen tavoitteen saavuttamiseksi ja realistisista odotuksista vuonna 2015 solmittavaa ilmastopimusta kohtaan.

Kööpenhaminan osapuolikokouksen (COP15)² alla vuonna 2009 Tanskan hallitus johti Grönlannin vuoropuheluksi kutsuttua epävirallisten ministerikokousten sarjaa, jonka tavoitteena oli edistää molemminpuolista ymmärrystä ja luottamusta. Vaikka COP15-kokouksessa ei päästy toivottuun tulokseen, näitä ilmastopolitiikan ministerikokouksia pidettiin rakentavana tekijänä molemminpuolisen ymmärryksen luomiseksi ilmastohaasteissa ja niiden ratkaisemiseksi. Vastaavat toimet Lontoon sopimuksen ja Baselin yleissopimuksen valmisteluissa varmistivat sopimusten hyväksymisen 1970- ja 1980-luvuilla. Vaikuttaa siltä, että kukaan ei ole tehnyt Grönlannin vuoropuhelua vastaavia aloitteita Pariisissa vuonna 2015 järjestettävän COP21-kokouksen valmistelemiseksi.

Neuvottelutulosten parantamiseksi ehdotetaan, että Pohjoismaat tekevät aloitteen korkeimman tason ilmastokokouksen järjestämiseksi asiasta vastaavien pohjoismaisten ministerien ja muiden maiden avaintoimijoiden kesken. Kokoukseen tulisi ensisijaisesti kutsua edustajia vähäisen sosiaalisen ja taloudellisen kasvun maista (LDC-maat), pienistä saarivaltioista (AOSIS-maat) sekä ilmastomuutokselle alttiista maista. Muita tärkeitä toimijoita, kuten Basic-maita (Brasilia, Etelä-Afrikka, Intia, Kiina), EU:ta ja Yhdysvaltoja tulee myös osallistaa työhön ja tiedottaa siitä.

Ilmastomuutokselle pahiten alttiina olevien maiden tulee osallistua ehdotetun kokouksen valmisteluun sen turvaamiseksi, että asialistan lähtökohdaksi otetaan juuri näiden maiden haasteet. Mahdollisimman suuren vaikutuksen aikaansaamiseksi keskusteluja tulee käydä hyvissä ajoin ennen Limassa vuonna 2014 järjestettävää 20. osapuolikokousta.

Pohjoismaiden ministerineuvostolla on jo vakiintunutta yhteistyötä ilmastoneuvottelujen alalla ilmastoneuvottelujen pohjoismaisen työryhmän kautta (NOAK). Työryhmän päätehtävänä on valmistella ja osaltaan edistää selvitysten ja hankkeiden toteuttamista sekä valmistella ja järjestää tarvittavia kokouksia ja konferensseja, jotka voivat tukea pohjoismaisten ilmastoneuvottelijoiden asemaa kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa. Ryhmän päätavoitteena on edistää sitovan ja kunnianhimoisen kansainvä-

² Lyhenne COP tulee sanoista Conference of the Parties, ja järjestysluku ilmaisee, monesko osapuolikokous on kyseessä YK:n ilmastopimusprosessissa.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1612/miljö

Tekijä(t):
Steen Gade (SF)

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Dnro 13-00373-1

Pohjoismaiden neuvosto

A 1612/miljö

Tekijä(t):
Steen Gade (SF)

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Dnro 13-00373-1

lisen ilmastopöimukseen toteutumista. Ryhmä on laatinut useita analyysseja, joista voi olla hyötyä teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välisen vuoropuhelun valmistelussa ja vahvistamisessa.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa suunnittelevat ja toteuttavat toimia, joiden tavoitteena on edistää poliittista vuoropuhelua sekä teollisuusmaiden että kehitysmaiden edustajista koostuvassa ministeriryhmässä pyrkimyksenä parantaa vuonna 2015 solmittavan ilmastopöimuksen edellytyksiä.

että ne pyrkivät aktiivisesti edistämään *Green Climate Fund* -ilmastorahaston täytäntöönpanoa.

Kööpenhaminassa 6. tammikuuta 2014

Steen Gade (SF)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1612/miljö

Tekijä(t):
Steen Gade (SF)

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Dnro 13-00373-1

Pohjoismaiden neuvosto

A 1612/miljö

Tekijä(t):
Steen Gade (SF)

Käsittelijä:
Ympäristö- ja
luonnonvaravaliokunta

Dnro 13-00373-1